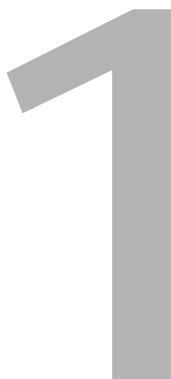

Zbirka tekstova

**RAZUMEVANJE NASILJA PREMA ŽENAMA, ISTRAŽIVANJA,
PROGRAMI DELOVANJA I ULOGA INSTITUCIJA
(CENTRI ZA SOCIJALNI RAD)**

U SKLOPU PROJEKTA

za život bez straha

SARADNJA SA INSTITUCIJAMA NA USPOSTAVLJANJU MEHANIZAMA ZA
PRAĆENJE I INTERVENCIJE U OBLASTI NASILJA U PORODICI

Projekat realizovan uz finansijsku pomoć

DFID Department for
Internacional
Development

H²VOS

Izdavač

autonomni ženski centar

Tiršova 5a
11000 Beograd

Uredila

Tanja Ignjatović

Lektura i korektura

Jelena Panić

Dizajn

Bobana Macanović

Štampa

MarDox, Beograd

Tiraž

300

Beograd 2002.

SADRŽAJ

UVOD	5
POGLAVLJE I	
PORODIČNO NASILJE U SRBIJI	9
DRUGO JE PORODICA	19
POGLAVLJE II	
Elen Pens: NASILJE U PORODICI I PROGRAM DELOVANJA	25
ČETIRI TEORIJSKA KONCEPTA RAZUMEVANJA PARTNERSKOG NASILJA	44
KARAKTERISTIKE PRAVNOG SISTEMA U POGLEDU NASILJA U PORODICI	45
IMPLEMENTACIJA DULUT MODELA – KOORDINIRANO REAGOVANJE DRUŠTVA	46
POGLAVLJE III	
TOČAK NASILJA – MOĆ I KONTROLA U PARTNERSKIM ODNOSIMA	55
TOČAK NASILJA – MOĆ I KONTROLA INSTITUCIJA	58
NASILJE NAD ŽENAMA – ULOGA CENTARA ZA SOCIJALNI RAD.....	61
VEŠTINE RAZGOVORA I OTKRIVANJA PROBLEMA	63
OBRAZOVANJE I PROCES PROMENE	68

UVOD

Od vremena kada su o nasilju prema ženama u porodici javno progovorile aktivistkinje ženskih grupa do danas uspele smo da razumevanje ovog problema pomerimo od privatnog problema skrivenog iza zatvorenih vrata u društveni problem.

Celokupno društvo, formiranje vrednosti i verovanja, kao i institucije sistema, podržavali su muškarce u ideji da im pripada moć i da mogu (i treba) da vrše kontrolu nad životima žena. Svaki otpor žena da se pristane na takvu raspodelu društvenih moći tumačen je kao bolest (koja je kroz istoriju dobijala različite forme i nazive) i spretno je, razvijenim mehanizmima dominacije, sputavan.

Nasilnici su vešto koristili privilegije koje im je društveni sistem omogućavao. Razvili su sisteme specifičnih taktika: pretnji, prinuda, zastrašivanja, izolacije, manipulacije, koje omogućavaju manifestaciju moći i potpunu kontrolu. Ove taktike na okupu drže najdrastičniji mehanizmi nasilja: fizičko i seksualno. Nasilnici svoje taktike kontrole koriste kontinuirano, simultano i/ili sukcesivno, a svaka od njih slabi kapacitet žene/žrtve da se odupre nasilju, da izađe iz nasilne situacije. Žene su istovremeno učene da osećaju krivicu za sve što im se dešava, za ono što su uradile, kao i za ono što nisu uradile.

Kada se kompleksan problem kakav je nasilje prema ženama analizira izdvajanjem segmenata, da bi se razvio teorijski koncept koji može da ga objasni, neminovno se gubi uvid u celinu, kao i kontakt sa iskustvom zlostavljane žene. Neke teorije su pokušavale da objasne problem nasilja, zanemarujući ili umanjujući njegovu društvenu i političku pozadinu. Kada se problem nasilja smešta u sferu privatnog/psihološkog intervencije i akcije nastale na tim osnovama ne rezultiraju uvek najboljim interesima žrtve, a takođe, ne dovode ni do promene ustaljenog društvenog modela moći i kontrole.

Ni danas, pošto je društvo imenovalo nasilje u porodici kao kriminalni akt, nema podataka iz institucija o rasprostranjenosti i vrstama nasilja prema ženama, a svakodnevno se susrećemo i sa velikim brojem stereotipnih mišljenja i/ili predrasuda koje onemogućavaju ženama da ostvare prava i dobiju neophodni institucionalni tretman. Zato su principi na kojima počiva rad ženskih nevladinih organizacija: sigurnost žene (žrtve) kao prva briga i isključiva odgovornost nasilnika za nasilje. Mi smatramo da zajednica treba odgovorno da učestvuje u rešavanju problema nasilja u porodici, posebno i specifično u odnosu na nasilje prema članovima porodice koji imaju manje lične i socijalne moći (žene, deca, stari) merama i procedurama zaštite koji treba da spreče sekundarnu viktimizaciju. Zalažemo se za zakonske promene koje bi uspešno rešavale problem zaštite žrtve i za stvaranje sveobuhvatnog programa intervencija koji bi koordinisao rad svih institucija, organizacija i profesionalaca/ki koji/e se bave nasiljem u porodici.

Cilj projekta koji realizuje Autonomni ženski centar iz Beograda je u funkciji otpočinjanja te saradnje i stvaranja adekvatnog odgovora lokalne zajednice na nasilje u porodici.